

Asielaanvragen personen van Rwandese nationaliteit

Tussentijds Bericht Vreemdelingen-circulaire TBV 2002/26

Aan:

– de Korpschefs Politieregio's
– de Korpsbeheerders Politieregio's
– de Staf van de Koninklijke
Marechaussee

i.a.a.:

– de Procureurs-Generaal

Onderdeel: Stafdirectie

Uitvoeringsbeleid

Datum: 12 juli 2002

Ons kenmerk: 5161884/02/IND

Code: TBV 2002/26

Juridische achtergrond:

Vreemdelingenwet

Geldig van/tot: Eén jaar ingaand twee dagen na publicatie in de Staatscourant

Onderwerp: Beoordeling van asielaanvragen van personen van Rwandese nationaliteit

Inleiding

Hieronder treft u aan het hoofdstuk betreffende de beoordeling van asielaanvragen van personen van Rwandese nationaliteit. De aanleiding en achtergrond van deze wijziging zijn in de tekst opgenomen.

IND-werkinstructie 240 komt hiermee te vervallen. TBV 2001/9, over het niet-verlengen dan wel intrekken van de verblijfsvergunning asiël vanwege de beëindiging van het beleid van categoriale bescherming voor Rwanda, is vervallen. De inhoud van TBV 2001/9 is opgenomen als paragraaf 8 in dit hoofdstuk.

Algemene uitgangspunten

Hieronder worden indicaties gegeven voor het verlenen van een verblijfsvergunning asiël voor bepaalde tijd voor Rwandese asiëlzoezers.

Deze indicaties zijn géén criteria: het enkele behoren tot de desbetreffende categorie impliceert niet dat per definitie statusverlening moet plaatsvinden.

Onderstaand hoofdstuk van de Vreemdelingen-circulaire over het landgebonden asiëlbeleid vormt een uitwerking van het algemene asiëlbeleid zoals dat in de Vreemdelingen-circulaire is geformuleerd en kan derhalve niet als

een uitzondering op het algemeen beleid worden geïnterpreteerd, tenzij zulks expliciet is vermeld.

Voor de beoordeling of een asiëlzoezer in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning asiël wordt in de eerste plaats verwezen naar C1/3 van de Vreemdelingen-circulaire.

Voorts wordt met nadruk gewezen op de contra-indicaties die zijn geformuleerd in C1/5.13 van de Vreemdelingen-circulaire.

Wijziging C8 Vc 2000

De tekst van C8 Rwanda van de Vreemdelingen-circulaire komt als volgt te luiden:

Beoordeling van asielaanvragen van personen van Rwandese nationaliteit

1. Datum

Deze versie van dit hoofdstuk is vastgesteld op 12 juli 2002.

2. Geldigheid

Het beleid en de instructies in dit hoofdstuk zijn geldig vanaf twee dagen na publicatie in de Staatscourant.

3. Achtergrond

Op 13 december 2001 heeft de Minister van Buitenlandse Zaken een ambtsbericht uitgebracht over de situatie in Rwanda.

Dit hoofdstuk bevat de uitvoeringsconsequenties van het door de Staatssecretaris vastgestelde beleid. Het beleid is niet gewijzigd.

4. Groeperingen die verhoogde aandacht vragen

4.1 Schenders van mensenrechten

Zowel Tutsi als Hutu – in alle lagen van de bevolking – hebben zich in Rwanda op grote schaal schuldig gemaakt aan het schenden van de mensenrechten. Om die reden dient men er in het bijzonder op bedacht te zijn of betrokkene zich mogelijk schuldig heeft gemaakt aan gedragingen als omschreven in artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag.

Voorts dient bij Rwandezaten altijd te worden nagegaan of zij wellicht voorkomen op de lijst van door de

Rwandese regering in verband met de genocide gezochte personen.

Oplettendheid is geboden bij leden van de Interahamwe en extremistische partijen als MRND en CDR, maar ook bij soldaten van zowel het voormalige als het huidige regeringsleger. Ook kan gedacht worden aan journalisten en radiomedewerkers.

Indien er aanwijzingen bestaan dat artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag van toepassing is, dan dient conform C3/10.14 contact te worden opgenomen met de unit 1F van de Regionale Directie Zuid-West.

Bij de beoordeling van de toepasselijkheid van artikel 1F moet het volgende worden bedacht. Het is in Rwanda niet uitgesloten dat personen worden gearresteerd op verdenking van genocide, maar dat onder de aanklacht een andere reden voor arrestatie en detentie schuilgaat.

Indien aan een dergelijke arrestatie een aan het Verdrag gelieerde reden ten grondslag ligt, zoals bijvoorbeeld het verrichten van politieke oppositie, dan kan betrokkene in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning asiël bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, onder a, Vreemdelingenwet. Ontbreekt die aan het Verdrag gelieerde reden dan komt betrokkene dus niet in aanmerking voor een verblijfsvergunning asiël bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, onder a, Vreemdelingenwet.

De enkele stelling dat betrokkene onterecht wordt verdacht van het plegen van genocide vormt op zichzelf evenmin reden om aan een betrokkene een verblijfsvergunning asiël bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, onder b, Vreemdelingenwet, te verlenen.

Voor zover betrokkene stelt dat hij onterecht wordt verdacht van het plegen van genocide is van belang dat hij: – aan kan tonen dat hij hiervoor door de Rwandese autoriteiten gezocht wordt; – aannemelijk maakt dat de tegen hem uitgesproken verdenking ten onrechte is; – dat de te verwachten strafrechtelijke procedure aan te merken is als een

behandeling als bedoeld in artikel 3 van het Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

Hierbij is van belang dat uit het ambtsbericht van de Minister van Buitenlandse Zaken valt af te leiden, dat de rechtsgang rond de genocidenprocessen weliswaar te wensen over laat, maar dat deze niet op voorhand is aan te merken als een behandeling als bedoeld in artikel 3 van het Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden of andere internationale verdragen. Indien dit door betrokkene wordt betwist, bestaat er voor hem een zware bewijslast.

Bij de beoordeling of sprake is van schending van het gestelde in artikel 3 van het Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, dient vorenstaande cumulatief te worden meegewogen. Tevens kan bij de beoordeling de vraag een rol spelen of betrokkene aannemelijk heeft weten te maken dat hij al eerder (langdurig) gevangen heeft gezeten op grond van een onterechte verdenking van het plegen van genocide.

Indien geconcludeerd wordt dat betrokkene bij terugkeer naar Rwanda het reële risico loopt op schending van het gestelde in artikel 3 van het Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, dan kan betrokkene in dat geval in het bezit worden gesteld van een verblijfsvergunning asiel bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, onder b, Vreemdelingenwet.

Nader gehoor

Voor het nader gehoor kunnen onder andere de volgende aandachtspunten van belang zijn:

- welke functie en/of werkzaamheden had betrokkene bij de autoriteiten/militie;
- heeft betrokkene zelf mensen gedood en/of is betrokkene bij het doden van mensen door anderen aanwezig geweest dan wel was betrokkene daarvoor (indirect) verantwoordelijk.

4.2 Slachtoffers van mensenrechtenschendingen ten tijde van de genocide

Er bestaat in beginsel geen aanleiding om personen, die stellen ten tijde van de genocide slachtoffer te zijn geweest van mensenrechtenschendingen, in aanmerking te laten komen voor een

verblijfsvergunning asiel bepaalde tijd. Immers, de situatie is in Rwanda sinds de periode van de genocide (1994) ingrijpend veranderd.

4.3 Journalisten

In de grondwet wordt voorzien in vrijheid van meningsuiting en persvrijheid. In de praktijk beperkt de overheid dit recht echter sterk. Journalisten lopen het risico van bedreigingen, intimidatie en detentie door de autoriteiten. Uit het ambtsbericht komt overigens naar voren dat in 2001 geen journalisten gevangen zijn genomen.

Om voor een verblijfsvergunning asiel bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, aanhef en onder a, Vreemdelingenwet in aanmerking te komen, dient betrokkene aannemelijk te maken dat de problemen die hij van de zijde van de Rwandese autoriteiten heeft ondervonden (en in de toekomst zal ondervinden) vanwege zijn activiteiten als journalist, te herleiden zijn tot daden van vervolging, zoals bedoeld in het Vluchtelingenverdrag. Daarbij is van belang dat betrokkene zijn journalistieke rol aannemelijk weet te maken.

Overigens dient ook bij journalisten rekening gehouden te worden met eventuele toepasselijkheid van artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag, bijvoorbeeld vanwege het aanzetten tot genocide.

4.4 Politieke tegenstanders van de regering

Rwandezen die aannemelijk hebben gemaakt dat zij een actieve rol hebben gespeeld in de politiek en vanwege hun openlijke oppositie of kritiek op de regering zijn gearresteerd of de reële kans lopen te worden gearresteerd kunnen in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning asiel bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, onder a, Vreemdelingenwet. Hierbij is onder andere van belang of sprake is geweest van een (eenmalige) willekeurige dan wel een (terugkerende) op de persoon van betrokkene gerichte actie van de zijde van de autoriteiten.

Het is in Rwanda niet uitgesloten dat personen worden gearresteerd op verdenking van genocide, maar dat onder de aanklacht een andere reden voor arrestatie en detentie schuilgaat.

Nader gehoor

Voor het nader gehoor kunnen onder

andere de volgende aandachtspunten van belang zijn:

- wat zijn de doelstellingen van deze partij, wat is de organisatiestructuur, wie zijn de leiders, tot welk onderdeel van de partij behoorde de betrokkene;
- welke activiteiten heeft betrokkene voor deze partij verricht;
- hoe zijn de autoriteiten van de activiteiten van betrokkene op de hoogte geraakt (dan wel de verwachting dat de autoriteiten hiervan op de hoogte zullen geraken);
- is sprake geweest van een (eenmalige) willekeurige dan wel een (terugkerende) op de persoon van betrokkene gerichte actie van de zijde van de autoriteiten;
- gelet op eventuele uitsluiting op grond van artikel 1F aandacht voor: de functie, de werkzaamheden en gedragingen van de betrokken asielzoeker, en de vraag of betrokkene zelf mensen heeft gedood, bij het doden van mensen door anderen aanwezig is geweest, dan wel daar (indirect) verantwoordelijk voor was.

4.5 Bevolking en bevolkingsgroepen

Uit het ambtsbericht van de Minister van Buitenlandse Zaken valt af te leiden dat in Rwanda geen vervolging voorkomt enkel en alleen op grond van het behoren tot een bevolkingsgroep.

De door de autoriteiten ingestelde burgerwacht 'Local Defence Forces (LDF)' kan zich schuldig maken aan geweld gericht tegen burgers, met name in het noordwesten van het land. Dit geweld kent een grote mate van willekeur. LDF-leden (en ook militairen), die zich hieraan schuldig hebben gemaakt, kunnen door de lokale autoriteiten tot de orde worden geroepen en/of gearresteerd. Geregeld worden LDF-leden (en militairen) opgepakt en berecht, maar met name kleinere vergripen blijven vaak onbestraft. Daar waar lokale besturen volledig achter de LDF staan of zelf geïntimideerd zijn door de LDF worden klachten van de bevolking vaker genegeerd.

Om voor een verblijfsvergunning asiel bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, aanhef en onder a, Vreemdelingenwet in aanmerking te komen, dient betrokkene aannemelijk te maken dat de problemen, die hij van de zijde van de LDF heeft ondervonden, te herleiden zijn tot daden van vervolging, zoals bedoeld in het Vluchtelingenverdrag. Hierbij is onder

meer van belang de aard en mate van het geweld door de LDF, alsmede de vraag waarom betrokkene geen bescherming van de autoriteiten heeft gevraagd en wat de reactie van de autoriteiten is geweest.

4.6 Vrouwen

Voor de beoordeling van een asielvverzoek ingediend door een vrouw wordt verwezen naar C1/3.3.2 en C1/4.2.11.

4.7 Dienstplichtigen en deserteurs

Het algemene beleid, zoals beschreven in C1/4.2.12, is van toepassing.

Rwanda kent geen dienstplicht. Wel vindt gedwongen rekrutering plaats, vooral onder jongeren. Gedwongen inlijving in het regeringsleger leidt op zichzelf niet tot verlening van een verblijfsvergunning asiel bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, onder a, Vreemdelingenwet, aangezien bij gedwongen inlijving eerder sprake is van een daad van willekeur, die niet specifiek op de persoon van betrokkene is gericht, maar iedereen kan treffen.

De omstandigheid dat betrokkene na onttrekking aan de rekrutering alsnog in het leger zal worden opgenomen is op zichzelf in dit kader niet aan te merken als een discriminatoire bestraffing. Voor wat betreft de vraag of een Rwandese asielzoeker na onttrekking aan gedwongen rekrutering in aanmerking kan komen voor een verblijfsvergunning asiel wordt verder verwezen naar C1/4.2.12.

Op desertie uit het leger in Rwanda zelf staan zware gevangenisstraffen. Dit is echter niet op voorhand aan te merken als een discriminatoire bestraffing.

Op desertie uit legereenheden, die actief zijn in de Democratische Republiek Congo staat de doodstraf, wat opgevat wordt als een onevenredig zware bestraffing.

Een deserteur kan hiertegen worden beschermd door verlening van een verblijfsvergunning asiel bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, onder b, Vreemdelingenwet, voor zover hij niet uitgesloten wordt van bescherming, bijvoorbeeld op grond van artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag. Uit het ambtsbericht van de Minister van Buitenlandse Zaken blijkt dat er maar weinig soldaten weten te ontkomen uit legereenheden, die actief zijn in de Democratische Republiek Congo. Het kan daarom van belang

zijn om betrokkene te vragen hoe hij uit het leger in de Democratische Republiek Congo heeft kunnen deserteren.

Ten aanzien van Rwanda heeft zich niet de situatie voorgedaan dat militaire acties in zijn totaliteit – in Rwanda of op het grondgebied van de Democratische Republiek Congo – door de internationale gemeenschap zijn veroordeeld als strijdig met de grondbeginselen voor humaan gedrag of met de fundamentele normen die gelden tijdens een gewapend conflict.

Nader gehoor

Voor het nader gehoor kunnen onder andere de volgende aandachtspunten van belang zijn:

- in welk legeronderdeel heeft betrokkene gezeten, waar was dat legeronderdeel gevestigd, en heeft het legeronderdeel deelgenomen aan de gewapende strijd;
- op welke wijze is betrokkene voor het leger gerekruteerd;
- kan betrokkene de organisatiestructuur van het legeronderdeel weergeven, welke functie had hij zelf, en wie waren zijn bazen;
- hoe heeft betrokkene uit het legeronderdeel kunnen ontsnappen, en via welke route heeft hij het land verlaten.

5. Bijzondere aandachtspunten

In deze paragraaf wordt ingegaan op meer algemene omstandigheden die van belang (kunnen) zijn bij de beoordeling of de asielzoeker in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning asiel.

5.1 Vlucht- en/of vestigingsalternatief

Het algemene beleid, zoals weergegeven in C1/3.3.3 is van toepassing.

5.2 Traumatabeleid

Het algemene beleid, zoals weergegeven in C1/4.4 is van toepassing.

5.3 Opvangmogelijkheden minderjarigen en bijzonderheden met betrekking tot het beleid inzake alleenstaande minderjarige vreemdelingen

Het algemene beleid, zoals weergegeven in de C2/7 en C5/24, is van toepassing. In Rwanda zijn ongeveer 60.000 gezinssituaties die alleen uit kinderen bestaan, in totaal zo'n 300.000 kinderen. Zij leven aan de zelfkant van de Rwandese samenleving, veelal zonder hulp. Opvang binnen het sociale netwerk – voor zover dat bestaat – is

mogelijk. De overheid biedt geen opvangmogelijkheden voor minderjarigen. Opvang en begeleiding van minderjarigen door hulporganisaties bereikt nog geen kwart van het aantal kindgezinnen. Op grond van de opvang door deze hulporganisaties kan niet zonder meer geconcludeerd worden dat adequate opvang in deze vorm bestaat. De verblijfsvergunning regulier voor bepaalde tijd onder de beperking 'alleenstaande minderjarige vreemdeling' kan derhalve slechts worden afgewezen op grond van de aanwezigheid van opvang, indien uit het individuele relaas van betrokkene (en zonodig na onderzoek door de Minister van Buitenlandse Zaken) is af te leiden dat voor betrokkene opvang in Rwanda aanwezig is.

5.4 Driejarenbeleid

Het algemene beleid, zoals weergegeven in C2/9, is van toepassing.

Voor Rwanda heeft een categoriaal beschermingsbeleid gegolden tussen 24 mei 1995 en 22 februari 2001. De periode dat een Rwandees in het bezit is geweest van een verblijfsvergunning asiel op grond van artikel 29, eerste lid, onder d, Vreemdelingenwet (voorheen de voorwaardelijke vergunning tot verblijf) telt niet mee als relevant tijdsverloop.

6. Procedurele aspecten

6.1 Onderzoeksmogelijkheden / taalanalyse

In Rwanda is onderzoek mogelijk. Voor adres- en documentonderzoek kan rechtstreeks contact opgenomen worden met het ministerie van Buitenlandse Zaken. Andere onderzoeksvragen kunnen, na telefonisch overleg, worden voorgelegd aan of via de Landendesk (GKG).

In zaken van asielzoekers uit Rwanda is het mogelijk om een taalanalyse aan te vragen ter vaststelling van de identiteit of herkomst van een asielzoeker. Taalanalyse kan worden uitgevoerd voor de talen Frans, Engels, Swahili en Kinyarwanda (of Kirundi).

7. Terugkeer en uitzetting

7.1 Uitzettingsbeleid

Naar Rwanda wordt verwijderd.

7.2 Categoriale bescherming

Asielzoekers uit Rwanda komen niet in aanmerking voor een verblijfsver-

gunning asiël op grond van artikel 29, eerste lid, onder d, Vreemdelingenwet.

7.3 Praktische aspecten terugkeer

Naar Rwanda kan worden teruggekeerd.

8. Instructie Korpschefs omtrent intrekking c.q. niet-verlenging van verblijfsvergunning asiël voor bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, onder d, Vreemdelingenwet

Met ingang van 22 februari 2001 komen Rwandese asiëlzoekers niet langer in aanmerking voor categoriale bescherming. De verblijfsvergunning asiël bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, onder d, Vreemdelingenwet, kan derhalve niet meer worden verleend c.q. de geldigheidsduur ervan niet worden verlengd. Voorzover nog niet alle aan Rwandese asiëlzoekers verleende verblijfsvergunningen asiël bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, onder d, Vreemdelingenwet, zijn ingetrokken, volgt hieronder een instructie voor de korpschefs hoe hiermee om te gaan.

8.1 Intrekking van de verblijfsvergunning asiël bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, onder d, Vreemdelingenwet

De intrekking van de verblijfsvergunning asiël voor bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, onder d, Vreemdelingenwet, zal door de Immigratie- en Naturalisatiedienst zelfstandig ter hand worden genomen.

8.2 Niet-verlenging van de geldigheidsduur van de verblijfsvergunning asiël bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, onder d, Vreemdelingenwet

Indien een asiëlzoeker uit Rwanda een aanvraag indient om verlenging van de geldigheidsduur van de verblijfsvergunning asiël voor bepaalde tijd, die is verleend op grond van artikel 29, eerste lid, onder d, Vreemdelingenwet,

dan dient de aanvraag om verlenging naar de Immigratie- en Naturalisatiedienst gezonden te worden. Hiervoor dient gebruik gemaakt te worden van het model M63. Deze dient vervolgens gezonden te worden aan het regiokantoor van de Immigratie- en Naturalisatiedienst, waaronder de plaatselijke korpschef ressorteert. Op de aanvraag dient duidelijk aangegeven te worden, tot welke datum de verblijfsvergunning van de betrokken vreemdeling thans geldig is.

8.3 Overig

Eerst na de beslissing tot intrekking of niet-verlenging van de verblijfsvergunning asiël voor bepaalde tijd, dient het afgegeven verblijfsdocument te worden ingenomen en tegelijkertijd – voor de duur van de eventuele vervolprocedure – te worden vervangen door een W-document. Indien in de tussenliggende periode (tussen de aanvraag om verlenging en de beschikking hierop) de geldigheidsduur van de verblijfsvergunning mocht verlopen, behoudt de aanvrager dezelfde rechten met betrekking tot arbeid als ware hij in het bezit van de verblijfsvergunning. Vreemdelingen van wie de verblijfsvergunning asiël voor bepaalde tijd is ingetrokken dan wel niet verlengd mogen wanneer zij tegen deze beslissing tijdig beroep hebben ingesteld, de beslissing op het beroep in Nederland afwachten. Zij mogen dan dezelfde werkzaamheden verrichten als zij reeds mochten toen zij nog een vergunning hadden. Ten bewijze hiervan wordt aan hen een inlegvel bij het W-document verstrekt.

Wellicht ten overvloede wordt het volgende opgemerkt. Onder de Vreemdelingenwet vindt na drie jaar bezit van een verblijfsvergunning asiël voor bepaalde tijd een toets plaats of zich een afwijzingsgrond voordoet met het oog op de verlening van een verblijfsvergunning asiël onbepaalde tijd,

nadat daartoe door de betrokken vreemdeling een aanvraag is ingediend. Deze toets is gelijk aan de toets voor de verlenging van de verblijfsvergunning asiël voor bepaalde tijd. Dit houdt in dat vreemdelingen die gedurende drie jaar in het bezit zijn geweest van een verblijfsvergunning asiël voor bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, onder d, Vreemdelingenwet, niet automatisch in het bezit gesteld worden van een verblijfsvergunning asiël onbepaalde tijd. Het bovenstaande met betrekking tot de verlengingsaanvraag is van overeenkomstige toepassing.

Tot slot

Deze regeling treedt in werking met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst.

Bovenstaand hoofdstuk zal zo spoedig mogelijk in een aanvulling op de Vreemdelingencirculaire 2000 worden verwerkt.

*De Staatssecretaris van Justitie,
namens de Staatssecretaris,
het Hoofd van de Immigratie-
en Naturalisatiedienst,
H.W.M. Schoof.*